

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА
імені О. М. Бекетова**

СТАНДАРТ ВИЩОЇ ОСВІТИ

ЗАТВЕРДЖУЮ»

Ректор

В.М. Бабаєв

_____ 2014 р.

М.П.

ІСТОРІЯ ЕКОНОМІКИ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ ДУМКИ

ПРОГРАМА

нормативної навчальної дисципліни

підготовки бакалавра

галузі знань 0305 «Економіка та підприємництво»

напрямів: 6. 030504 «Економіка підприємства»

6. 030509 «Облік і аудит»

(шифр дисципліни за ОПП ПНЗЕ – 4)

Стандарт чинний з дати затвердження

Харків - 2014

РОЗРОБЛЕНО: Харківський національний університет міського господарства
імені О. М. Бекетова

КАФЕДРА: економічної теорії

РОЗРОБНИК: ст. викл. Штефан С.І.

ЗАВІДУВАЧ КАФЕДРИ _____ (Решетило В.П.)

26 червня 2014 р., протокол № 10.

Схвалено **випусковими** кафедрами:

Економіки підприємств, бізнес-адміністрування та регіонального розвитку

Протокол від 29 серпня 2014 року № 1

Завідувач випускової кафедри _____ (Димченко О. В.)

Фінансово-економічної безпеки, обліку і аудиту

Протокол від 28 серпня 2014 року № 1

Завідувач випускової кафедри _____ (Момот Т. В.)

Програма відповідає формі Програми навчальної дисципліни, що затверджена

Наказом по ХНУМГ ім. О. М. Бекетова від 24 лютого 2014 р. № 46-01.

Методист НМВ _____ (Соловйов О.В.) « 7 » лютого 2014 р.

Обговорено та рекомендовано до затвердження науково-методичною радою
факультету економіки і підприємництва

Голова Вченої ради _____ (Соловйов О.В.) 30 серпня 2014 р., протокол №1

Цей стандарт не може бути тиражований або відтворений будь яким способом без
письмової згоди ХНУМГ ім. О.М. Бекетова

© ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2014 рік
© Штефан С. І., 2014 рік

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «Історія економіки та економічної думки» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавр напрямів: 6. 030504 «Економіка підприємства», 6. 030509 «Облік і аудит».

Навчальним планом передбачені фахові спрямування: «Економіка підприємства», «Економіка підприємства зі знанням іноземної мови», «Економіка підприємства з поглибленим знанням права господарської діяльності», «Облік і аудит», «Облік і аудит зі знанням іноземної мови», «Облік і аудит з поглибленим знанням права господарської діяльності».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є розвиток господарств країн Європейської цивілізації та їх наукове відображення в економічній думці.

Міждисциплінарні зв'язки:

Вивчення цієї дисципліни безпосередньо спирається на:	На результати вивчення цієї дисципліни безпосередньо спираються:
політична економія	міжнародна економіка
макроекономіка	гроші та кредит
мікроекономіка	регіональна економіка

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів (ЗМ):

ЗМ 1. Історія розвитку господарств та економічної думки стародавнього світу.

ЗМ 2. Господарство та економічна думка епохи середньовіччя.

ЗМ 3. Розвиток ринкового господарства та основні напрямки економічної думки.

ЗМ 4. Господарство та економічна думка в епоху регульованих ринкових відносин.

ЗМ 5. Економічний розвиток України у XX столітті.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Історія економіки та економічної думки» є формування системи знань про історичний розвиток господарств та економічної думки країн Європейської цивілізації для розуміння генезу та закономірностей функціонування економічних систем.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Історія економіки та економічної думки» є:

- на методологічних засадах цивілізаційної парадигми розвитку суспільства сформувати сучасне економічне мислення та світогляд студентів;
- забезпечити засвоєння ними знань і методів історичного аналізу економічних процесів.

- сформувати систему знань про основні етапи і напрями розвитку економічних учень, передумови та закономірності еволюції світової економічної науки, економічних концепцій головних шкіл і напрямів економічної думки.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- соціально-економічні відносини у суспільстві та їх особливості у різних економічних системах;
- основні економічні закони;
- загальну характеристику основних етапів економічної історії;
- особливості економічних відносин між державами, шляхи ефективного використання економічних ресурсів;
- економічні погляди представників різних напрямів економічної думки;
- моделі розвитку ринкової економіки;
- особливості соціально - економічного розвитку країн світу;
- концептуальні підходи до трактування економічних явищ та процесів у різних теоріях і вченнях;
- напрями реформування соціально-економічних відносин в Україні;
- внутрішню і зовнішню політики держави;

вміти:

- урахувувати основні економічні закони у процесі професійної діяльності;
- формувати економічну політику розвитку України;
- визначати сучасні економічні проблеми з урахуванням еволюції світової економічної думки, розвитку господарств країн Європейської цивілізації;
- прогнозувати оптимальні шляхи вирішення проблем соціально-економічного розвитку країни на постіндустріальному етапі цивілізації.
- аналізувати соціально - економічний розвиток країн світу;
- аналізувати концептуальні підходи до трактування економічних явищ та процесів у різних теоріях і вченнях.

мати компетентності:

- здатність аналізувати соціально - економічний розвиток України і країн світу;
- здатність оцінювати сучасну світову і українську економічну політику;
- здатність вирішувати проблеми соціально-економічного розвитку на постіндустріальному етапі цивілізації з урахуванням різних концептуальних підходів до трактування економічних явищ та процесів у різних теоріях і вченнях;
- здатність моделювання оптимальних шляхів використання обмежених економічних ресурсів підприємства;
- здатність визначати сучасні економічні проблеми з урахуванням еволюції світової економічної думки, розвитку господарств країн Європейської цивілізації;
- готовністю формувати економічну політику розвитку України.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 180 год. / 5 кредитів ЄКТС.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Історія розвитку господарств та економічної думки стародавнього світу.

Тема 1.1. Предмет і метод історії економіки та економічної думки.

1. Предмет історії економіки та економічної думки.
2. Методи наукових економічних досліджень.
3. Періодизація історії економіки та економічної думки.

Тема 1.2. Господарство первісного суспільства та його еволюція на етапі ранніх цивілізацій.

1. Характеристика господарського розвитку за первісної доби.
2. Особливості східного рабства.
3. Економічна думка стародавнього світу.

Тема 1.3. Особливості господарського розвитку та економічної думки періоду формування світових цивілізацій (VIII ст. до н.е. - V ст. н.е.).

1. Господарство Стародавньої Греції.
2. Античний Рим: економічні причини розквіту і занепаду.
3. Господарство скіфів, грецьких і римських колоній Північного Причорномор'я.
4. Економічна думка античного світу.

Змістовий модуль 2. Господарство та економічна думка епохи середньовіччя.

Тема 2.1. Господарство та економічна думка суспільств Європейської цивілізації в період середньовіччя (V – XV ст.).

1. Загальна характеристика господарства Європи в V – XV ст.
2. Особливості розвитку сільського господарства. Агрокультура і сільськогосподарська техніка.
3. Розвиток ремесел і міст у Середньовіччі.
4. Зростання торгівлі, розвиток банківської системи і кредиту
5. Економічна думка Середньовіччя.

Тема 2.2. Формування передумов ринкової економіки в країнах Європейської цивілізації (XVI – перша половина XVII ст.).

1. Основні аспекти розвитку господарства країн Західної Європи.
2. Особливості економічного розвитку країн Центральної, Південно-Східної та Східної Європи.
3. Меркантилізм та його історичне значення.

Змістовий модуль 3. Розвиток ринкового господарства та основні напрямки економічної думки.

Тема 3.1. Розвиток ринкового господарства в період становлення національних держав (друга половина XVII - перша половина XIX ст.).

1. Суть промислового перевороту.
2. Характеристика промислового перевороту у провідних країнах світу. Особливості промислового розвитку.
3. Класична школа політичної економії.
4. Еволюція класичної політичної економії в першій половині XIX ст. Формування соціалістичних ідей.

Тема 3.2. Ринкове господарство країн Європейської цивілізації в період монополістичної конкуренції (друга половина XIX - початок XX ст.).

1. Основний зміст процесу індустріалізації.
2. Аграрний розвиток провідних країн світу в період їх індустріалізації.
3. Формування світового ринку.
4. Передумови виникнення та методологічні принципи маржиналізму і неокласичної теорії.
5. Формування і розвиток історичної школи.

Тема 3.3. Особливості розвитку ринкового господарства та основні напрямки економічної думки в Україні (друга половина XIX - початок XX ст.).

1. Промисловий переворот в Україні.
2. Сутність аграрної реформи 1848р.і селянська реформа 1861 р.
3. Суть індустріалізації в Україні. Її найважливіші фактори.
4. Столипінська аграрна реформа, її прогресивне значення. Зрушення в сільському господарстві.
5. Зародження і розвиток української кооперації.
6. Фінанси та кредит.
7. Загальні умови і основні напрямки розвитку економічної думки в Україні наприкінці XIX – початку XX ст.

Змістовий модуль 4. Господарство та економічна думка в епоху регульованих ринкових відносин.

Тема 4.1. Господарство та економічна думка в період державно-монополістичного розвитку суспільств Європейської цивілізації (перша половина XX ст.).

1. Подолання економічних наслідків першої світової війни.
2. Світова економічна криза 1929-1933рр. і економічний розвиток країн у 30-х роках XX ст.
3. Історичні передумови виникнення і сутність кейнсіанства.
4. Неокласичні теорії на початку XX ст.

Тема 4.2. Розвиток національних економік країн Європейської цивілізації в системі світового господарства під впливом науково-технічної революції (друга половина XX ст.).

1. Економіка країн світу в роки другої світової війни. Економічні наслідки другої світової війни.
2. Тенденції й напрями розвитку світового господарства другої половини XX ст.
3. Індустріалізація сільського господарства.
4. Основні форми і напрями розвитку міжнародних економічних відносин.
5. Економічні концепції монетаристів.
6. Теорії «економіки пропозиції» та «раціональних очікувань».
7. Неокласичний інституціоналізм та його особливості.

Змістовий модуль 5. Економічний розвиток України у XX столітті.

Тема 5.1. Світове господарство та основні напрямки економічної думки на етапі інформаційно-технологічної революції (кінець XX – початок XXI ст.).

1. Динаміка світового господарського розвитку другої половини XX – початку XXI ст.
2. Нові індустріальні країни. Основні риси стратегії їхніх економічних програм.

3. Характерні особливості сучасних міжнародних економічних відносин.
4. Соціально-інституціональний напрям в сучасній економічній думці.

Тема 5.2. Економічний розвиток України в умовах радянської економічної системи та його трактування в економічній думці.

1. Економічне становище України в 1914 – 1919 рр.
2. «Воєнний комунізм» і нова економічна політика в Україні.
3. Індустріалізація і колективізація УРСР. Соціально - економічний стан Західної України в 20-30-х роках ХХ ст.
4. Господарство України в роки Другої світової війни та післявоєнної відбудови.
5. Причини і форми застійних явищ в економіці 70-х – першій половині 80-х років.
6. Пошуки шляхів реформування господарської системи в другій половині 80-х років.
7. Економічна думка України в період панування радянської економічної системи.

Тема 5.3. Формування засад ринкового господарства в Україні (90-ті роки ХХ ст.).

1. Проблеми соціально-економічного реформування української економіки в перші роки незалежності.
2. Участь України в світовому господарстві.
3. Сучасний етап розвитку української економічної думки.

Індивідуальні завдання:

- контрольна робота для студентів заочної форми навчання.

3. Рекомендована література

1. Агапова И. И. История экономических учений: Курс лекций. – М.: Юристъ. 2001.
2. Гусейнов Р. М. История экономических учений. – М.: Инфра-М. 2000.
3. Історія економічних учень. В 2-частинах / В. Базілевич. – К.: Знання, 2005.
4. Лановик Б., Матисякевич З., Матейко Р. Економічна історія світу і України: Підручник. – К., 2006.
5. Юхименко П.І., Леоненко П. М. Історія економічних учень. – Х.:Знання-прес, 2002.
6. Стадник Г.В., Решетило В.П., Штефан С.І. Навчальний посібник з «Історії економіки та економічної думки» (для студентів напряму підготовки: 6.0300504 – «Економіка підприємства», 6.030509 – «Облік і аудит»). Харків: ХНАМГ, 2014. – 265с.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання: екзамен.

5. Засоби діагностики успішності навчання: поточні та підсумкові тестові завдання, контрольні роботи, питання до екзамену.

АНОТАЦІЯ

Мета вивчення: формування системи знань про основні етапи формування і напрями розвитку господарства та економічних учень, передумови та закономірності еволюції світової економічної науки, економічні концепції головних шкіл і напрямів економічної думки.

Предмет дисципліни: виникнення і розвиток економічних поглядів та ідей, що склались у систему.

Змістові модулі: історія розвитку господарства та економічної думки стародавнього світу, господарство та економічна думка епохи середньовіччя, розвиток ринкового господарства та основні напрями економічної думки, господарство та економічна думка в епоху регульованих ринкових відносин, економічний розвиток України у XX столітті.

ABSTRACT (ANNOTATION)

Purpose of study: forming of the system of knowledges about the basic stages of forming and directions of development of economy and economic studies, pre-conditions and conformities to the law of evolution of world economic science, economic conceptions, main schools and directions of economic thought.

Article of discipline: origin and development of economic looks and ideas folded in the system.

Modules of maintenance: history of development of economy and economic thought of ancientworld, economy and economic thought epoches of dark ages, development of market economy and basic directions of economic thought, economy and economic thought, in the epoch of the managed markets relations, economic development of Ukraine in XX century.

АННОТАЦИЯ

Цель изучения: формирование системы знаний об основных этапах формирования и направлениях развития хозяйства и экономических учений, предпосылках и закономерностях эволюции мировой экономической науки, экономических концепциях, главных школ и направлений экономической мысли.

Предмет дисциплины: возникновение и развитие экономических взглядов и идей, сложившихся в систему.

Модули содержания: история развития хозяйства и экономической мысли древнего мира, хозяйство и экономическая мысль эпохи средневековья, развитие рыночного хозяйства и основные направления экономической мысли, хозяйство и экономическая мысль в эпоху регулируемых рыночных отношений, экономическое развитие Украины в XX столетии.